ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ Μ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

— Στὴ μητέρα μου καὶ στὶς ἀρχὲς ποὺ μοῦ ἔδωσε αὐτὴ χρωστάω τὴ δόξα μου καὶ ὅ,τι καλὸ ἔκανα. Δὲν διστάζω νὰ πῶ ὅτι τὸ μέλλον ἑνὸς παιδιοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ μητέρα του.

— Οἱ ἄνθρωποι κρίνονται ἀπὸ τὰ ἔργα τους.

— Ἡ καρδιὰ ἑνὸς πολιτικοῦ πρέπει νὰ βρίσκεται μέσα στὸ κεφάλι του.

— Ὁ πιὸ ἐπικίνδυνος σύμβουλος εἶνε ὁ ἐγωϊσμός.

— Ἡ ψυχραιμία εἶνε τὸ μεγαλείτερο προτέρημα ἑνὸς ἀνθρώπου προορισμένου νὰ κυβερνᾶ.

— Ὅποιος ξέρει νὰ κολακεύη ξέρει ἐπίσης καὶ νὰ συκοφαντῆ.

— Οἱ ἄνθρωποι ποὺ διστάζουν δὲν ἐπιτυγχάνουν ποτέ.

— Ὁ ἀνώτερος ἄνθρωπος εἶνε ἀπαθής. Εἴτε τὸν βρίζουν, εἴτε τὸν ἐπαινοῦν, αὐτὸς ἀκολουθεῖ πάντοτε τὸ δρόμο του.

— Τὸ κανόνι ἐσκότωσε τὸ φεουδαλισμό. Ἡ μελάνη θὰ σκοτώση τὴ σύγχρονη κοινωνία.

— Τὸ πρῶτον καθῆκον τῶν βασιλέων εἶνε ἡ δικαιοσύνη.

— Οἱ ἠλίθιοι μιλοῦν γιὰ τὸ παρελθόν, οἱ φρόνιμοι γιὰ τὸ παρὸν καὶ οἱ τρελλοὶ γιὰ τὸ μέλλον.

— Ὁ θρόνος δὲν εἶνε παρὰ μιὰ σανίδα στρωμένη μὲ βελοῦδα.

— Ὁ ἠλίθιος ἔχει τὸ ἑξῆς πλεονέκτημα ἀπὸ τὸν ἔξυπνο ἄνθρωπο: εἶνε πάντοτε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτό του.

— Ὁ μεγαλείτερος δημοκράτης ὑπῆρξε ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

— Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶνε ἡ θρησκεία τῶν πολιτισμένων λαῶν, γιατὶ ἐξυψώνει τὸν ἄνθρωπο καὶ διακηρύσσει τὴν ὑπεροχὴ τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τοῦ σώματος.

— Ὅταν ἕνας λαὸς ὁπλίζεται ὁλόκληρος καὶ θέλει νὰ ὑπερασπίση τὴν ἐλευθερία του, εἶνε ἀνίκητος.

— Μιὰ ὡραία γυναῖκα ἀρέσει στὰ μάτια, ἐνῶ μιὰ καλὴ γυναῖκα ἀρέσει στὴν καρδιά. Ἡ πρώτη εἶνε κόσμημα καὶ ἡ δεύτερη θησαυρός.

— Στὸν ἔρωτα ἡ μόνη νίκη εἶνε ἡ φυγή.

— Θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπαγορεύεται ὁ γάμος σὲ πρόσωπα ποὺ δὲν γνωρίζονται τουλάχιστον πρὸ ἕξη μηνῶν.

— Ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ κρατήη κανεὶς τὸ λόγο του, εἶνε νὰ μὴ τὸν δίνει ποτέ.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ δὲν συμπεριφέρονται καλά, παρὰ μόνο ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν τους.

ΕΒΡΑΪΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Σὲ κάποιο Ἰσραηλιτικὸ σχολεῖο ὁ διδάσκαλος ρωτάει τοὺς μαθητάς του:

— Ποιὸ νομίζετε ὅτι ἦταν τὸ σφάλμα τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ, ποὺ τὸν ἐπούλησαν στοὺς ἐμπόρους ;...

— Τὸ ὅτι τὸν πούλησαν σὲ χαμηλὴ τιμή! ἀπαντοῦν μὲ μιὰ φωνὴ οἱ μαθητές.

Ἀθηνῶν. Καὶ ὁ Φειδίας, ὁ ἀθάνατος Φειδίας, καταδικάστηκε... Συντετριμμένος, ἀπογοητευμένος, ἄρρωστος, πέθανε σὲ λίγον καιρὸ μέσα στὴ φυλακή τοῦ !...

Ὁ Περικλῆς, ποὺ εἶχε ξεφύγει ὥς τώρα ἀπ' τὴν ἐκδίκησι τῶν ἐχθρῶν του, ἄκουγε τὸν κεραυνὸ νὰ βροντᾶη πολὺ κοντά του πειά.

Ἔπειτα ἀπὸ λίγο εἰσάγεται εἰς δίκην καὶ ὁ γέρο-Δάμων, διδάσκαλος τοῦ Περικλέους, καὶ κατα δικάζεται καὶ αὐτὸς εἰς ἐξορίαν.

Καὶ τώρα, ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τοῦ μεγάλου Ἀθηναίου στρέφονται ἐναντίον τοῦ ἰδίου τοῦ Περικλέους, ἐναντίον τῆς Ἀσπασίας καὶ ἐναντίον τοῦ φιλοσόφου Ἀναξαγόρα! Πρέπει κ' αὐτοὶ νὰ δικαστοῦν καὶ τὸ δικαστήριο θ' ἀνακαλύψη ἱεροσυλίες καὶ προδοσίες γιὰ νὰ τοὺς καταδικάση κι' αὐτούς.

Κι' ἀρχίζουν ἀπὸ τὸν τελευταῖο, τὸν Ἀναξαγόρα.

Ἡ κατηγορία ποὺ τοῦ βρῆκαν ἦταν ἀπλουστάτη: ὅτι ὁ μέγας αὐτὸς φιλόσοφος τολμοῦσε νὰ ὑποστηρίζη —ἀκοῦστε ἀσέβεια ἐναντίον τῶν θεῶν!—ὅτι ὁ ἥλιος εἶνε μιὰ πύρινη μάζα, ὅτι ἡ σελήνη εἶν' ἐνδεχόμενο νὰ κατοικῆται καὶ ὅτι ὁ κεραυνὸς ὀφείλεται στὶς συγκρούσεις τῶν νεφῶν !... Τί ἄλλο ἤθελαν ;...

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ κίνδυνος ποὺ διέτρεχε ὁ φιλόσοφος ἦταν μεγάλος, οἱ φίλοι του τὸν συμβούλεψαν νὰ μὴ παρουσιαστῆ στὴ δίκη. Πράγματι ὁ Ἀναξαγόρας ἔφυγε ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ὡστόσο αὐτὸ δὲν ἐμπόδισε τοὺς δικαστάς του νὰ τὸν καταδικάσουν ἐρήμην.

Στὸ προσεχὲς θὰ διηγηθοῦμε τὸ τελευταῖο καὶ πλέον ἐνδιαφέρον μέρος τῆς ζωῆς τοῦ Περικλέους καὶ τῆς Ἀσπασίας.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΦΑΣΑΡΙΕΣ ΣΤΑ ΘΕΑΤΡΑ

Μιὰ ἀναστάτωσις σ' ἕνα Παρισινὸ θέατρο. Τί λένε οἱ θεατρικογράφοι. Τὰ καλὰ παλιὰ χρόνια... Τί ἐγίνετο ἄλλοτε. Ἡ προτιμήσεις, οἱ ἐνθουσιασμοὶ καὶ ἡ πρόγκα τοῦ κοινοῦ. Συμπλοκές, γρονθομαχίες, μάχες !... Τὰ ἔργα τοῦ Σαρδοῦ. Ὁ «Ραμπαγάς». Τὸ μυστικὸ τῶν ψευτοσυμπλοκῶν, κλπ.

Πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων, σὲ κάποιο Παρισινὸ θέατρο, ὅπου ἐπαίζετο ἕνα καινούργιο ἔργο, ἔλαβε χώραν, τὸ βράδυ τῆς πρεμιέρας, ἀγρία συμπλοκὴ μεταξὺ τῶν θεατῶν. Οἱ μισοὶ ἀποδοκίμαζαν τὸ ἔργο, ἐνῶ, οἱ ἄλλοι μισοὶ χειροκροτοῦσαν καὶ ἐζητοκραύγαζαν, ὥσπου στὸ τέλος ἦρθαν στὰ χέρια! Φυσικά, ἐπενέβη ἡ ἀστυνομία, ἡ ὁποία διέκοψε τὴν παράστασι καὶ ἀταγόρευσε νὰ ξαναπαχθῆ τὸ ἔργο.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς φασαρίας αὐτῆς, οἱ Παρισινοὶ θεατρικογράφοι ἐκφράζοιν τὴν εὐχαρίστησί τους, γιατὶ τὸ θεατριζόμενον κοινὸν ἄφησε πειὰ τὴν ἀπάθεια καὶ τὴν ἀδιαφορία του, ποὺ τὸ χαρακτήριζαν κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια κι' ἄρχισε πάλι νὰ ἐκδηλώνη μὲ ζωηρότητα τὴν ἱκανοποίησι ἢ τὴν ἀηδία του γιὰ ἕνα ἔργο, ὅπως καὶ στὴν «παλιὰ καλὴ ἐποχή». Πράγματι ἄλλοτε γινόντουσαν μεγάλες φασαρίες στὰ θέατρα τοῦ Παρισιοῦ.

Κατὰ τὰ τέλη μάλιστα τοῦ 18ου αἰῶνος τὸ κοινὸν συγκροτοῦσε ἀληθινὲς μάχες μέσα στὰ θέατρα χάριν τῶν καλλιτεχνίδων ποὺ ἐθαύμαζε καὶ ὑποστήριζε. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ εὐριάμβευαν στὸ Παρίσι δυὸ μεγάλες καλλιτέχνιδες, ἡ ξακουσμένη Κλαιρὼν καὶ ἡ ἐπίσης μεγάλη τραγῳδὸς δεσποινὶς Ντιμενσίλ. Οἱ δυὸ αὐτοὶ ἀστέρες τῆς σκηνῆς τρωγόντουσαν ἀγρίως μεταξύ τους. Ζήλευε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη κι' ἡ ἀντιζηλία τους εἶχε μεταδοθῆ καὶ στὸ κοινό, τὸ ὁποῖο κάθε βράδυ σχεδὸν ἔστηνε καυγάδες μέσα στὰ θέατρα καὶ ἐγρονθοκοπεῖτο ἀνηλεῶς πρὸς χάριν των!

Τὴν ἐποχὴ τοῦ ρομαντισμοῦ γινόντουσαν ἐπίσης ὁμηρικὲς μάχες μέσα στὰ θέατρα μεταξὺ τῶν θεατῶν, οἱ ὁποῖοι χωριζόντουσαν σὲ δυὸ στρατόπεδα: σ' ἐκείνους ποὺ ἄρεσε τὸ ἔργο καὶ σ' ἐκείνους ποὺ δὲν ἄρεσε. Τὶς μάχες αὐτὲς περιέγραψε ζωηρὰ στὶς ἀναμνήσεις του ὁ ποιητὴς Θεόφιλος Γκωτιέ, ὁ ὁποῖος μιλιστὰ λέει κάπου μὲ νοσταλγία: «Ἀχ! ἡ ὡραία ἐκείνη ἐποχή!... Τότε εἴμαστε τρελλοὶ ἀπὸ ποίησι !...»

Τὴν ἐποχὴ τοῦ Ναπολέοντος 3ου πολλοὶ συγγραφεῖς ἔγραψαν ἔργα πολιτικά, τὰ ὁποῖα προκαλοῦσαν κάθε βράδυ μεταξὺ τῶν θεατῶν ἀγρίας θυέλλας.

Ἀπ' ὅλα τὰ ἔργα τῆς περιόδου αὐτῆς, τὶς περισσότερες συμπλοκὲς τὶς εἶχαν προκαλέσει κυρίως δυὸ ἔργα τοῦ διασήμου Βικτοριανοῦ Σαρδοῦ. Τὰ ἔργα αὐτὰ ἦσαν ὁ «Ραμπαγάς», ποὺ παίχτηκε στὸ θέατρο «Βοντεβίλλ», καὶ τὸ «Θερμιδὸρ» τοῦ ἰδίου, ποὺ παίχτηκε στὴ «Γαλλικὴ Κωμῳδία».

Ἰδίως στὶς παραστάσεις τοῦ «Ραμπαγᾶ» γινόντουσαν κάθε βράδυ λυσσαλέες συμπλοκὲς μεταξὺ τῶν θεατῶν ἐπὶ ὁλοκλήρους μῆνες. Καὶ στὴν ἀρχὴ μὲν ἡ συμπλοκὲς αὐτὲς ἐπροκαλοῦντο πράγματι ἀπ' τοὺς φανατισμένους θεατάς. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως, ὅταν τὰ πράγματα καλμάρισαν, ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου, θέλοντας νὰ τραβᾶη κόσμο στὶς παραστάσεις.... διοργάνωνε ὁ ἴδιος διάφορες θορυβώδεις ψευτοσυρράξεις, πληρώνοντας πρὸς τοῦτο μερικοὺς χασομέρηδες !...

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὸ θέατρο γέμιζε κάθε βράδυ ἀπὸ κόσμο, ὥσπου στὸ τέλος... ἡ φαιπρικὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου ἀπεκαλύφθη κατὰ τὸν ἑξῆς περίεργον τρόπο:

Μιὰ μέρα ἕνας νεαρὸς ἠθοποιός, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀπολυθῆ ἀπ' τὸ θέατρον «Ζημνάζ», παρουσιάστηκε στὸν διευθυντὴ τοῦ «Βοντεβίλλ» καὶ τοῦ ζήτησε ἐργασία. Ὁ διευθυντὴς τὸν ἐκύτταξε καλὰ-καλά, ἀπὸ πάνω ὥς κάτω, καὶ τέλος, εὐχαριστημένος ἀπ' τὴν ἐπιθεώρησι αὐτή, χωρὶς νὰ τοῦ ζητήση καμμιὰ ἄλλη πληροφορία, τοῦ εἶπε:

— Θαυμάσια !... Εἶσαι ψηλός, ἔχεις γερὲς πλάτες, θᾶσαι καὶ χειροδύναμος.... Τὸ φράκο θὰ σοῦ πηγαίνη θαυμάσια! Πήγαινε στὴν γκαρνταρόμπα νὰ σοῦ δώσουν ἕνα φράκο καλὸ καὶ τὸ βράδυ νὰ βρίσκεσαι στὴ θέσι σου.

— Μά, κύριε διευθυντά, ἐγὼ δὲν ἔχω διαβάσει καθόλου τὸν ρόλο μου... Τί θὰ παίξω ἀκριβῶς ;... Δὲν σᾶς ἐννοῶ, ἐψιθύρισε ὁ νεαρὸς ἠθοποιός.

— Ποιὸ ρόλο σου ; φώναξε ὁ διευθυντής. Ὁ ρόλος σου εἶνε ἁπλούστατος. Θὰ καθήσης σὲ μιὰ θέσι τῆς πλατείας κι' ὅταν δοθῆ τὸ σύνθημα, θὰ ριχτῆς κ' ἐσὺ μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους στὴ συμπλοκή, φωνάζοντας: —«Ραμπαγᾶς !... Ραμπαγᾶς !... Μπίς !... Ἀριστούργημα !... Ζήτω ὁ Σαρδοῦ !... Πίσω γιατὶ σᾶς φάγαμε !...»

Ὁ ἀτυχὴς ἠθοποιὸς κατάλαβε ἀμέσως γιατὶ τὸν προώριζε ὁ κ. διευθυντής. Τοῦ γύρισε λοιπὸν τὶς πλάτες, ἔφυγε καὶ ἀπεκάλυψε τὸ περίφημο μυστικὸ τῶν συμπλοκῶν.

Ὁ «Ραμπαγᾶς» μετεφράσθη ἀπ' τὸν Ι. Καμπούρογλου καὶ παίχτηκε πρὸ 60 ἐτῶν καὶ στὴν Ἀθήνα. Προκάλεσε δὲ κ' ἐδῶ φασαρίες καὶ συμπλοκὲς στὰ θέατρα.